

28 oktober.

Debatter m. m.

Onsdagen den 28 oktober.

Sid.

Svar på fråga av herr Andersson, Axel, ang. rätt för nyhetsbyråerna
till anonymitetsskydd 2

Interpellationer:

av herr Persson, Karl, ang. införselavgifterna å kraftfoder 3

av herr Ohlon, ang. principerna för väg- och vattenbyggnads-
styrelsens brobyggnadsverksamhet 4

Onsdagen den 28 oktober.

Kammaren sammanträdde kl. 2 eftermiddagen.

Justerades protokollen för den 19, 20 och 21 innevarande månad.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Med hänvisning till närslutna läkarintyg får jag härmed vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under den tid läkarintyget utvisar.

Södergård, Hällabäck den 26/10 1953.

Gust. E. Andersson.

Riksdagsman *Gustav Andersson*, Södergård, Hällabäck, är på grund av akut bronchit oförmögen att delta i riksdagsarbetet fr. o. m. den 27/10 t. o. m. den 2/11 1953, vilket härmed intygas.

Gislaved den 26/10 1953.

Bo Ekström.

Sjukstuguläkare.

Den begärda ledigheten beviljades.

Ang. rätt för nyhetsbyråerna till anonymitetsskydd.

Jämlikt § 20 av kammarens ordningsstadga hade herr *Andersson, Axel*, till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet framställt följande fråga: »Har herr statsrådet för avsikt att vidtaga sådana åtgärder att nyhetsbyråerna i tryckfrihetshänseende kommer att jämföras med tidningar och periodiska tidskrifter?»

Herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet *ZETTERBERG*, som tillkännagivit, att han hade för avsikt att vid detta sammanträde besvara nämnda fråga, erhöll ordet och anförde: Herr talman! Herr Axel Andersson har frågat

om jag har för avsikt att vidtaga sådana åtgärder, att nyhetsbyråerna i tryckfrihetshänseende kommer att jämföras med tidningar och periodiska tidskrifter.

Denna fråga torde närmast vara föranledd av att Publicistklubben i en framställning, som har inkommit till justitiedepartementet den 13 oktober i år, gör gällande att enligt vad som visat sig under den senaste tiden nyhetsbyråernas verksamhet försvåras genom att tryckfrihetsförordningen ej bereder deras uppgiftslämnare samma skydd som tillkommer meddelare av uppgifter till tidningsredaktion. Med anledning av vad Publicistklubben anförat har jag den 23 oktober tillkallat tre sakkunniga för att inom departementet verkställa utredning av frågan om skydd för meddelandet av uppgifter till nyhetsbyrå ävensom därmed sammanhängande frågor. Enligt direktiven för utredningen skall till en början göras en undersökning av de svårigheter, som kan föreligga för nyhetsbyråerna i det ifrågavarande avseendet. Med utgångspunkt därifrån bör det sedan utredas, huru dessa svårigheter lämpligen skall kunna undanröjas, genom att jämföras nyhetsbyrå med tidningsredaktion eller på annat sätt.

Herr *ANDERSSON, AXEL*, (fp): Herr talman! Jag ber att till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framföra mitt tack för det lämnade svaret.

Jag har därutöver bara att uttala min tillfredsställelse över att en utredning nu skall ske och med den sammansättning av sakkunniga som utredningen har fått. Det har ju på senare tid blivit mycket modernt med enmansutredningar som i allmänhet anförtros åt jurister. Såsom jag har sett den här saken är den inte så mycket ett juridiskt som ett journalistiskt problem, och det är därför med tillfredsställelse man ser att representanter för Publicistklubben och TT har kommit med i utredningen.

Interpellation ang. införselavgifterna å kraftfoder.

Med de förhållanden, som hittills har varit på detta område, har det onekligen varit litet besvärligt inte bara för nyhetsbyråerna, utan också för tidningsmännen, framför allt ute i landsorten. Där har ju tidningarna genom kontrakt, särskilt med TT, varit skyldiga att ställa sitt material till TT:s förfogande, och det har alltså gällt olika regler för det material, som medarbetarna har lämnat till tidningen, och det som har lämnats till TT. Jag hoppas att resultatet av utredningen skall bli sådant att de missförhållanden som nu onekligen råder skall försvinna.

Överläggningen förklarades härmed slutad.

Föredrogs och lades till handlingarna den av bankoutsrottet jämlikt § 21 riksdagsstadgan gjorda anmälan, att till utskottet från fullmäktige i riksgäldskontoret inkommit framställning angående pension för f. d. städerskan vid riksdagshuset Karin Andersson, född Hedlund.

Interpellation ang. införselavgifterna å kraftfoder.

Herr PERSSON, KARL, (bf) erhöi på begäran ordet och yttrade: Herr talman! I årets jordbruksproposition begärde chefen för jordbruksdepartementet att få införa införselavgifter och inblandningstvång i kraftfodret för raps- och senapsmjöl. Detta för att trygga avsättningen av avfallsprodukterna från den svenska oljeväxtodlingen. I statsrådets motivering framskyntade även avsikten att införa införselavgifter på vissa andra fodermedel. Sålunda skrev statsrådet att om det visade sig behövt att uttaga införselavgifter på fodermedel den del av de därigenom influtna medlen, vilken beräknas falla på fodermedel som använts för produktion av exporterade ägg, efter förslag av jordbruksnämnden bör restitueras och överföras till Sveriges export- och importförening för ägg. Jordbruksutskottet ändrade det så till vida, att Kungl. Maj:t

skall äga att under regleringsåret av importavgifterna på fodermedel till äggregleringen anvisa vad som kan befinnas behövt och skäligt med hänsyn till hur stor del av dessa medel som kan beräknas falla på äggproduktionen.

Detta var en viss förbättring gentemot propositionen, men kvar står dock att äggproducenterna inte kan få någon ersättning för det genom införselavgifterna eventuellt stigande priset på inhemsk fodermedel, och detta i ett läge med ett för produktionsåret sänkt äggpris.

Den 30 juni har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelse och givit statens jordbruksnämnd fullmakt att införa införselavgifter med högst 8 kr. per 100 kg på alla slag av fodermedel med undantag av sådana av animaliskt ursprung samt mineralfoder.

Den 3 augusti har statens jordbruksnämnd fastställt införselavgifter med 8 kr. per 100 kg för durra och hirs samt foderkakor och fodermjöl av raps, rybs och senap, med 4 kr. per 100 kg för kakor eller mjöl av andra oljeväxter samt med 5 kr. per 100 kg för kli, majs och annan fodersäd.

Bland de mindre jordbrukarna har det väckt förvåning och misstämning med denna, som det anses, onödiga fördyring av så gott som alla fodermedel. Visserligen har införselavgifterna knappast ännu inverkat på priset på inhemsk fodersäd på grund av överskottet på fodersäd inom landet, men avsikten är givetvis att den svenskodlade fodersäden skall på detta sätt fördyras i jämnhöjd med importerad plus införselavgifterna. Småbrukarna är sedan gammalt vana vid att inköpa såväl fodersäd som framför allt annat kraftfoder och med hjälp härav producera animalier och kan icke undvara denna näringsgren för sin existens. Genom de nämnda avgifterna får de betala på två sätt för sin rörelse, dels genom införselavgifterna och dels genom de något senare genomförda slaktdjursavgifterna. Till skillnad från slaktdjursavgifterna, som bland svin- och slaktdjursproducenterna drabbar alla i förhållande till deras produktion, blir det de, som behöver köpa proportionsvis

Interpellation ang. principerna för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens brobyggnadsverksamhet.

mest foder, som får betala mest i form av införselavgifter, och detta är de mindre jordbrukarna.

Högvärdigt äggviterikt kraftfoder torde inte helt kunna undvaras om mjölkproduktionen skall kunna drivas rationellt. Ungefär detsamma torde under vissa förhållanden kunna sägas om majs i hönsfoderblandningarna. Det är långt ifrån säkert att avsättningen av hemmadlad fodersäd gynnas genom att man fördyrar produktionen genom införselavgifter på sådant foder som för kompletteringsändamål ändå i viss utsträckning måste importeras. Om produktionen går med sämre ekonomiskt resultat och måste minskas, kan det motsatta inträffa. Det är inte heller utan vidare klart att en fullt effektivt driven produktion som lämnar så stort utbyte att en del kan exporteras — låt vara till något lägre pris — är ur jordbruksekonomisk eller nationalekonomisk synpunkt sämre än en genom fördyring strypt produktion, som endast är tillräcklig för konsumtionen inom landet.

Frånsett orättvisan blir det för den enskilde småbrukaren en försämrad lönsamhet, om han inte genom en hög produktion kan nyttiggöra sin och familjens arbetskraft, vilket på relativt kort tid kan leda till att det uppväxande släktet försvinner från och kan för alltid förloras för jordbruket.

Går vi ut ifrån att vi måste acceptera ett exportöverskott, är det bara fråga om ett sätt att rättvist fördela kostnaden för att få ut detta överskott. En bättre fördelningsgrund kan man säga att förmalningsavgiften på brödsäd och slaktdjursavgiften är, därför att dessa drabbar alla producenter av varan lika i förhållande till deras produktion. Detsamma kan man tyvärr ej säga om införselavgifterna på importfoder, där det endast är de, som behöver köpa foder, som får betala.

Eftersom det inte blivit tillräckligt klarlagt hur det förhåller sig med de hithörande spörsmålen och det ute i bygderna råder stor oklarhet, har jag tagit mig friheten att framställa interpellation i ämnet.

Med hänvisning till det anförda an håller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få framställa följande spörsmål:

Vill statsrådet lämna en redogörelse för omständigheterna kring de införda införselavgifterna på kraftfoder och motiveringen för desamma?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågakarande spörsmål finge framställas.

Interpellation ang. principerna för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens brobyggnadsverksamhet.

Ordet lämnades härefter på begäran till herr OHLON (fp), som anförde: Herr talman! På senaste tiden har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen av professor S. O. Asplund vid Chalmers tekniska högskola utsatts för stark kritik beträffande de, enligt kritikerns mening, alltför stränga krav, som uppställts för kronans brobyggnader, krav som medfört onödiga merkostnader för statsverket av betydande storleksordning. Kritiken har besvarats av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, enligt min uppfattning dock ej på ett tillfredsställande sätt. Med anledning av de motsättningar, som sålunda framträtt, får jag hemställa om första kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få ställa följande fråga:

Har herr statsrådet för avsikt att ombesörja en undersökning, huruvida de principer, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillämpar vid sin brobyggnadsverksamhet, kan anses vara tillfredsställande?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 2.14 eftermiddagen.

In fiden
G. H. Berggren.